

Застосування культурологічного контексту у процесі вивчення оглядових тем із зарубіжної літератури

План

- 1. Поняття про оглядові теми.**
- 2. Місце оглядових тем у шкільному курсі «Зарубіжна література».**
- 3. Методика вивчення оглядових тем із залученням культурологічного контексту.**

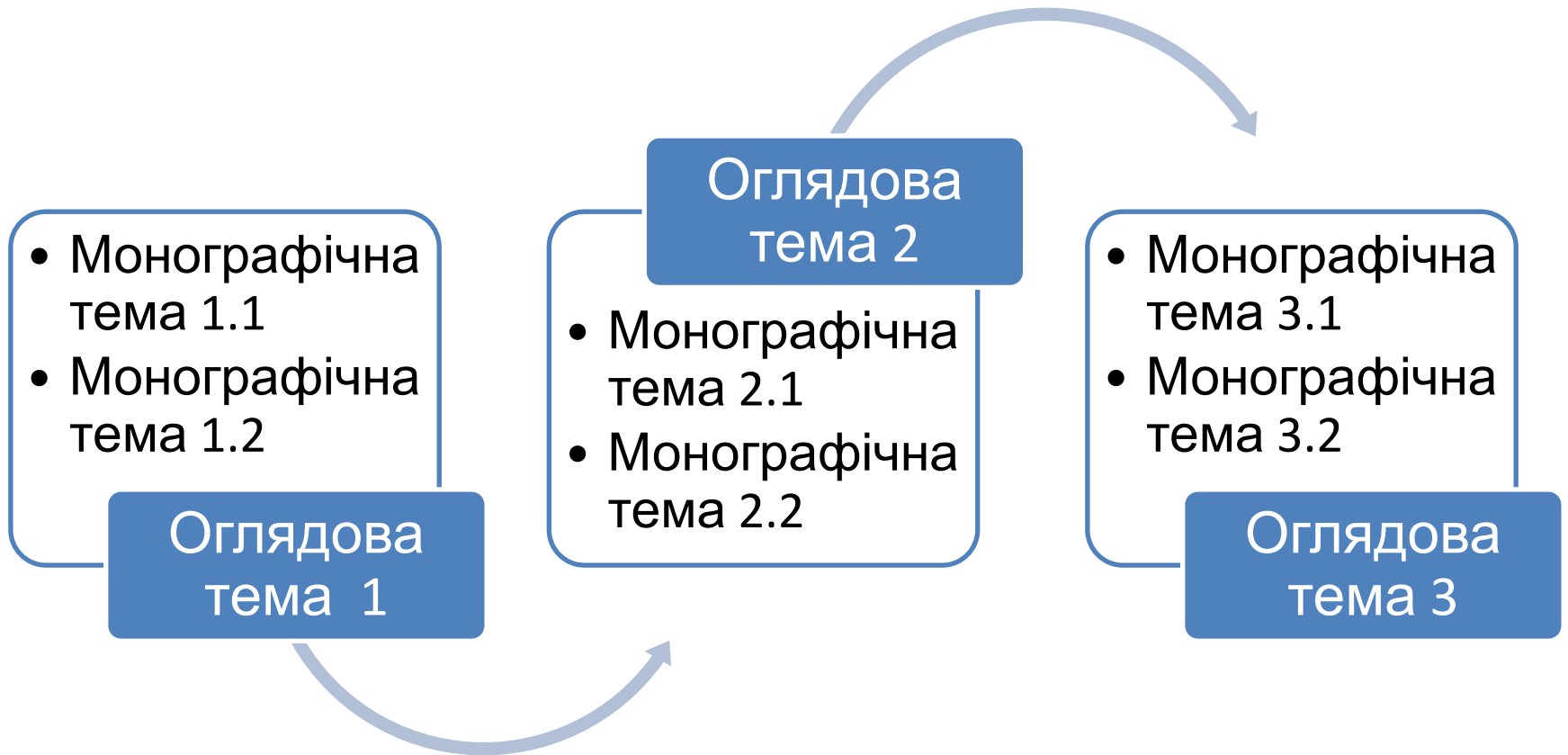
Література

1. Царёва О.И. Изучение обзорных тем в школьном курсе литературы / О.И.Царёва // Лекции, вопросы и задания для самостоятельной работы студентов по методике преподавания русской и белорусской литературы. – С. 19-48. – Режим доступа : <http://www.bsu.by/Cache/pdf/203593.pdf>
2. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – С. 195-198.
3. Наукові основи методики літератури : навчально-методичний посібник / за ред. докт. пед. н., проф. Н. Й. Волошиної. – К. : Ленвіт, 2002. – С. 113-115.

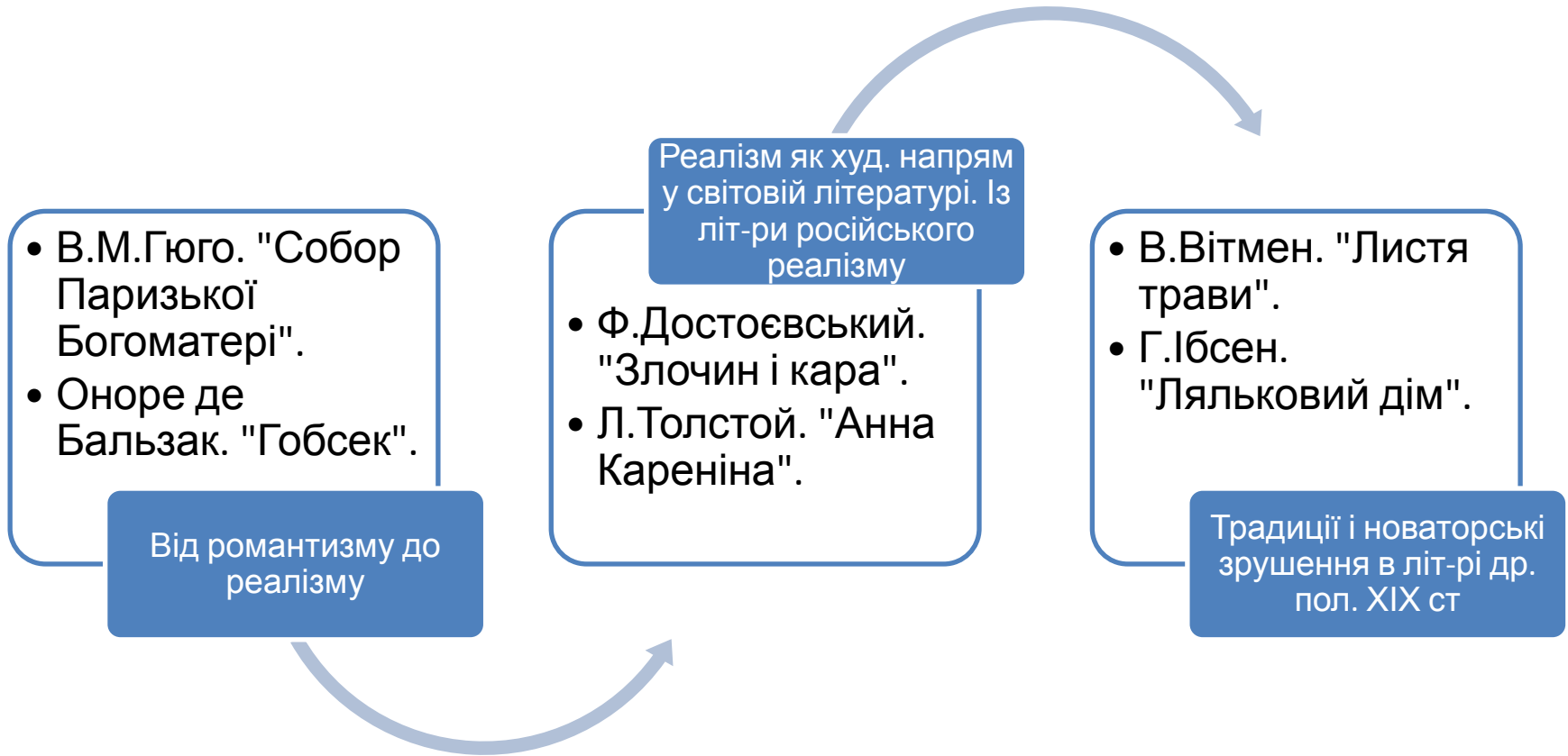
1. Поняття про оглядові теми.

- ***Оглядові теми*** – це теми узагальнюючого характеру, на яких розглядаються загальні особливості історико-культурних епох, типів художньої свідомості, розвиток і взаємозв'язок літературних напрямів, течій.
- ***Мета вивчення оглядових тем*** – охарактеризувати той чи інший період літературного процесу в історичному та культурологічному контекстах, встановити закономірності розвитку історико-культурної епохи, підготувати учнів до вивчення монографічних тем.

Рис. 1. Зв'язок оглядових і монографічних тем

Рис.2. Зв'язок оглядових і монографічних тем на прикладі програми для 10 класу

Ознаки оглядових тем:

- концентрація значного за обсягом історичного, історико-культурного, історико-літературного та мистецтвознавчого матеріалу;
- відсутність детального текстуального аналізу окремих творів;
- опора на раніше вивчений або засвоєний самостійно матеріал з історії, художньої культури.

Шляхи підвищення ефективності уроків-оглядів:

1. Визначення центральної проблеми, провідної ідеї огляду літературного періоду.
2. Залучення широкого культурологічного контексту.
3. Чітке визначення принципів організації оглядового матеріалу:
  - співвідношення головних положень та матеріалу, що розвиває, аргументує та ілюструє головні положення;
  - конкретизація основних положень конкретним матеріалом;
  - застосування видів робіт, що активізують навчальну діяльність учнів.
4. Встановлення зв'язків між оглядами та монографічними темами:
  - створення в оглядах фонового уявлення про епоху;
  - створення ситуації «вживання в епоху», особистісного осягнення культури епохи, світосприйняття людини іншої епохи;
  - встановлення проспективних і ретроспективних взаємодій між матеріалами оглядів;
  - визначення «наскрізних» змістових ліній в оглядах;
  - реалізація діалогу культур.
5. Взаємодія класної та позакласної роботи з предмета.

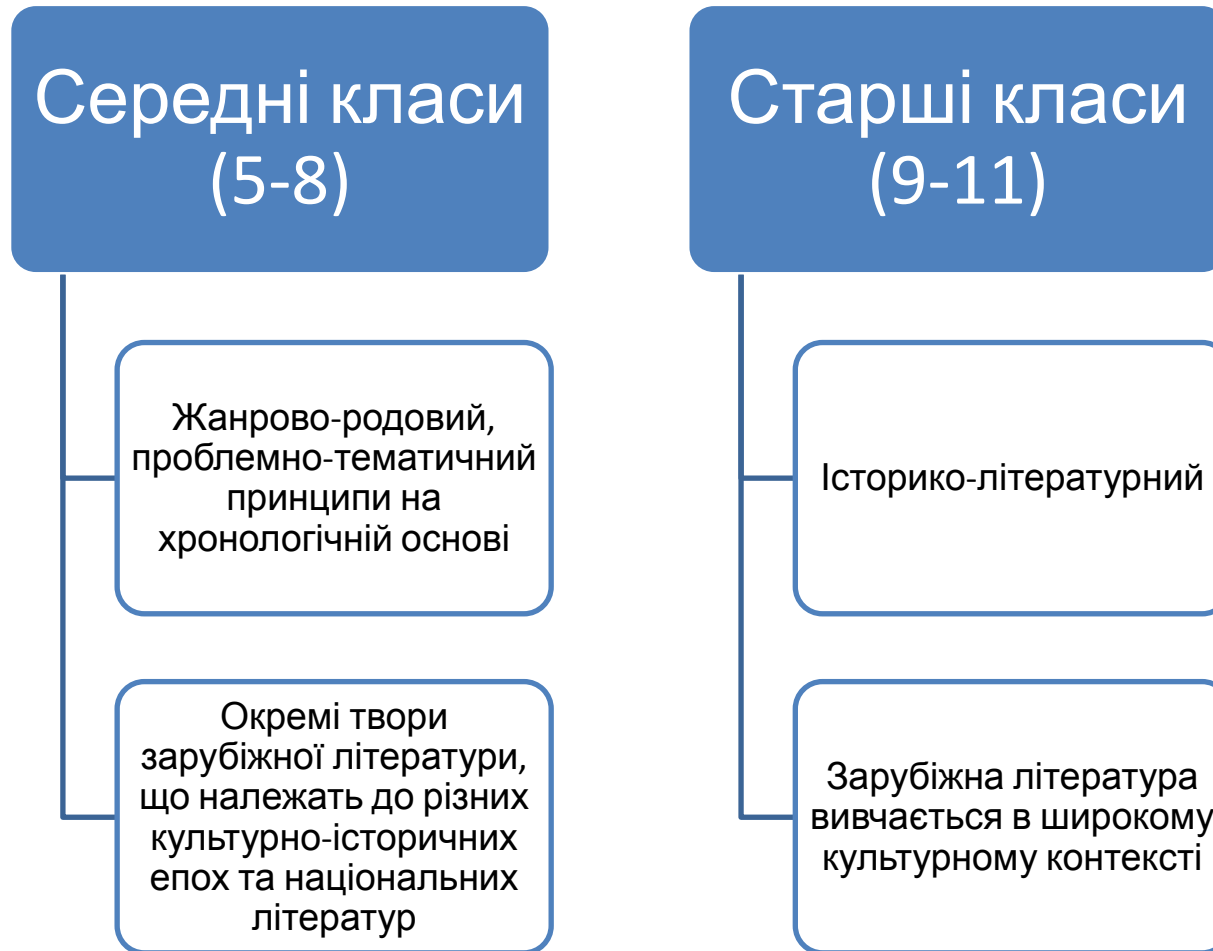
Типи уроків-оглядів:

1. Урок-пролог до цілісного вивчення багаторівневого літературного явища.
2. Концептуальні огляди етапів розвитку літератури:
  - огляд з акцентом на теоретико-літературному понятті;
  - проблемно-тематичний огляд.
3. Підсумковий огляд, що дає узагальнену панорамну картину історико-культурного явища.

2. Місце оглядових тем у шкільному курсі «ЗЛ».

Структура шкільного курсу із зарубіжної літератури

Реалізм як худ. напрям
у світовій літературі. Із
літ-ри російського
реалізму

- В.М.Гюго. "Собор Паризької Богоматері".
- Оноре де Бальзак. "Гобсек".

Від романтизму до
реалізму

- Ф.Достоевський. "Злочин і кара".
- Л.Толстой. "Анна Кареніна".

- В.Вітмен. "Листя трави".
- Г.Ібсен. "Ляльковий дім".

Традиції і новаторські
зрушення в літ-рі др.
пол. XIX ст

3. Методика вивчення оглядових тем із залученням КК.

Орієнтовна послідовність оглядового вивчення історико-культурного періоду.

1. Визначення хронологічних рубежів епохи та обґрунтування періодизації.
2. Історичні передумови, що визначили характер та особливості періоду.
3. Головні суспільно-політичні події періоду. Політичні, філософські, естетичні течії.
4. Загальна характеристика літератури та мистецтва епохи:
  - а) провідні художні системи даного етапу історії літератури, літературні течії, об'єднання, школи, групи, журнали;
  - б) основні теми і проблеми, що висувалися письменниками цього періоду;
  - в) найвідоміші прозаїки, поети, драматурги, критики, їхні основні твори;
  - г) літературний стиль епохи, зміни в галузі літературних жанрів, нові явища в галузі літературної мови.
5. Детальний виклад матеріалу про окремих письменників та твори, що характерні для цього періоду.
6. Значення періоду для сучасності, внесок епохи в історію національної та світової літератури.
7. Особливості рецепції в українській культурі.

Методична реалізація.

- **«Занурення» в епоху.**
- **Шкільна лекція.**
- **Робота творчих груп учнів .**
- **Укладання синхроністичних, періодичних таблиць , ментальних карт.**
- **Укладання «словника епохи».**
- **Розв'язання літературних задач.**

сервіси WEB 2.0

МЕНТАЛЬНІ КАРТИ www.SpiderScribe.com

Створення таблиць, діаграм, схем.
(За романом М.Булгакова "Майстер і Маргарита")

Upgrade your SpiderScribe.net account to a Pro plan and get more out of it!

Show details

hide message

"Квартирный вопрос"

"Рыбно-дачная секция"

"Однодневная творческая путевка.
Обращаться к М. В. Подложной".

"Перелыгино".

"Запись в очередь на бумагу у
Поклевкиной"

КАССА

"Личные расчеты скетчистов"

"Полнообъемные творческие отпуска от
двух недель (рассказ-новелла) до одного
года (роман, трилогия). Ялта, Суук-Су,
Боровое, Цихидзири, Махинджаури,
Ленинград (Зимний дворец)".

"Правление МАССОЛИТа",

Дом
Грибоедова

лучший в городе ресторан

удостоверение

Дом Грибоедова

КАССА 1

КАССА

КАССА

КАССА 4

КАССА 5

"Редакционная коллегия",

"Председатель МАССОЛИТа",

"Бильярдная"

